

Statenmededeling

Onderwerp

Gebiedsgerichte aanpak groene en blauwe vraagstukken

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Gebiedsgerichte aanpak groene en blauwe vraagstukken

Datum

2 maart 2021

Documentnummer

GS: 4798335

PS: 4848910

Aanleiding

In de [Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof \(BOS\)](#) hebben we de gebiedsgerichte aanpak beschreven voor de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Om de stikstofproblematiek het hoofd te bieden, is extra inzet nodig om de natuur verder te versterken en stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten te herstellen. In deze statenmededeling en de bijbehorende bijlage gaan we nader in op de aanpak, hoe we daarin willen versnellen en hoe we deze verbreden naar andere vraagstukken zoals het gehele Natuur Netwerk Brabant (NNB), water en stikstof, de relatie met de lopende uitvoering en het Landelijk Programma Natuur. De kaders hiervoor liggen vast in eerder vastgestelde beleidskaders en geven invulling aan ons bestuursakkoord.

Bevoegdheid

De gebiedsgerichte aanpak van de groene en blauwe vraagstukken betreft de samenhangende uitvoering van eerder vastgestelde (rijks)doelen en provinciale ambities op het gebied van natuur, landschap, water, bodem en landbouw en is daarmee formeel een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten.

Kernboodschap

- We werken hard om de wettelijk verplichte Natura 2000-, NNB- en KRW-doelen te halen.*

Er is de afgelopen jaren al volop gewerkt aan natuurherstel en realisatie van het Natuur Netwerk Brabant en het behalen van de Kaderrichtlijn Water doelen. Per 1 januari 2020 zijn voor het NNB 4.856 ha van functie veranderd/verworven danwel financieel verplicht sinds de vaststelling van de beleidsvisie Brabant Uitnodigend Groen in 2012. De eerste fase Natura 2000-herstelmaatregelen (2015 t/m 2021) is grotendeels uitgevoerd.

De gronden zijn grotendeels beschikbaar, de benodigde PIP's en projectplannen bijna allemaal vastgesteld, de waterwet en inrichtingsplannen zijn vastgesteld of zo goed als vastgesteld en de uitvoering is gestart of start op korte termijn. Hiermee wordt binnen de huidige Natura 2000-gebieden en op andere plaatsen hard gewerkt aan het behoud van Natura 2000-habitats en -soorten. De uitvoering van de tweede fase Natura 2000-herstelmaatregelen (2021 t/m 2027) wordt voorbereid.

Datum

2 maart 2021

Documentnummer

GS: 4798335

PS: 4848910

Najaar 2020 hebben wij u met de [zesde Voortgangrapportage Natuur](#) geïnformeerd over de stand van zaken en opgaven aangaande de realisering van het NNB. Toen is u gemeld dat we in Brabant met dit tempo van verwerving/functieverandering en inrichting de doelstellingen in 2027 mogelijk niet halen. De resterende inrichtingsopgave ten tijde van het opstellen van de voortgangsrapportage was 9.348 ha. Daarom moeten we versnellen en intensiveren.

2. In aanvulling op de lopende uitvoering gaan we versnellen en intensiveren op natuurherstel in de zones rondom o.a. de Natura 2000 gebieden.

Terwijl de lopende uitvoering maximaal doorgaat, gaan we aanvullend hierop in de zones rondom de Natura 2000-gebieden werken aan verbetering van de omstandigheden voor natuurherstel in de gebieden. Om te bepalen in welke gebieden we aan de slag gaan, hebben we samen met partners (waterschappen, terreinbeherende organisaties en andere partners als ZLTO en BPG) de totale opgave geanalyseerd door integraal te kijken naar de opgave qua natuur (Natuurnetwerk Brabant en het herstel van de Natura 2000-gebieden), water (Kaderrichtlijn Water, klimaatadaptatie, verdroging), stikstofbelasting, dynamiek in de landbouw en ruimtelijke ontwikkelingen. De opgaven zijn voor heel Brabant in beeld gebracht en zijn onderverdeeld in drie categorieën: 1) gebieden met eenduidige opgaven waar met focus wordt gewerkt aan de verschillende opgaven 2) gebieden waar een beperktere bredere aanpak nodig is en 3) gebieden met majeure opgaven die cumuleren, dus waar naast groenblauwe opgaven ook de stikstofproblematiek, de landbouwtransitie, de energietransitie, klimaatadaptatie, een woningbouw- of mobiliteitsopgave, een rol spelen en invloed hebben op elkaar.

Voor de categorie 3 gebieden verbreden we onze aandacht van de kern – een waardevol natuurgebied of beekdal – naar het totale beïnvloedingsgebied. Dat is veelal bebouwd en in agrarisch gebruik. Maatregelen in de hoger gelegen (inzijs)zones dragen bij aan herstel in de lager gelegen (kwel)gebieden. We pakken in de onderliggende systemen dus de natuur- en waterdoelen in samenhang aan. Duurzame oplossingen worden alleen bereikt door de brug te slaan tussen natuur, water, landbouw én de ruimtelijke ontwikkelingen (verstedelijking, infrastructuur, ruimte voor energie). Met andere woorden: werken aan een dubbeldoelstelling door de natuur te versterken met perspectief voor de landbouw.

In het kader van de aanpak van de stikstofproblematiek, stelt het Rijk extra financiële middelen beschikbaar voor versnelling en intensivering van natuurherstel voor de periode 2020-2030. De financiële middelen moeten besteed worden aan maatregelen die bijdragen aan versnelling en intensivering van natuurherstel van de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Het betreft extra maatregelen boven de al geplande en uitgevoerde maatregelen voor behoud en versterking van de Natura 2000-gebieden met als focus de natuurkernen en de directe omgeving. Tot 2030 is landelijk €2,85 miljard beschikbaar. Op dit moment voeren de provincies de onderhandelingen met het Rijk over de inzet van de middelen voor de eerste 3 jaar. De uitwerking van dit Landelijk Programma Natuur vindt deze maanden samen met partners plaats. Op 8 december jl. bent u hierover geïnformeerd middels een [memo gedeputeerde](#).

Datum

2 maart 2021

Documentnummer

GS: 4798335

PS: 4848910

3. We verkennen de vervolmaatregelen in de zones rond de stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Om ook onze plannen klaar te hebben voor de periode na de eerste 3 jaar gaan we starten met verkenningen (of sluiten aan bij lopende processen) in de zones rondom de stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden. We kijken dan naar de natuurkern en het grotere beïnvloedingsgebied. Met de brede gebiedsgerichte aanpak van diverse groene en blauwe vraagstukken in het landelijk gebied werken we op een effectieve en efficiënte manier aan het tegelijk en in samenhang realiseren van diverse doelen gerelateerd aan het landelijk gebied in zones rondom Natura 2000-gebieden en andere gebieden waar meervoudige vraagstukken spelen. Door in te spelen op de ontwikkelingen en de dynamiek van de landbouwsector in het gebied zoeken we naar mogelijkheden om tegelijk de landbouwsector perspectief te bieden als het realiseren van natuur- en waterdoelen. Het maatschappelijk draagvlak voor de dubbeldoelstelling – natuur & water én landbouw- is groot, zowel bij de waterschappen, de terreinbeheerders als ZLTO. Meer informatie over hoe we dat gaan doen en in welke gebieden vindt u in de bijlage.

4. In de uitvoering buiten bundelen we de krachten met onze partners.

De kern van onze uitvoeringsstrategie zit in de begrippen “samenhangend programmeren” en “krachten bundelen”. In de uitvoering buiten bundelen we de krachten met onze partners: de waterschappen, terreinbeherende organisaties, landgoedeigenaren, de Brabantse gemeenten en ZLTO namens de georganiseerde landbouw. De provincie fungeert daarbij primair als spelverdeler en regisseur. In aanvulling op de formele overleggen (zoals GS-Waterschapsbond, het Breed Bestuurlijk Grondwateroverleg en het Bestuurlijk Overleg NNB-ANB) organiseren wij zowel Brabantbreed als in de verschillende delen van de provincie informeel overleg met alle uitvoerende partners samen. Met de partners willen we via zorgvuldige gebiedsprocessen komen tot door de streek gedragen gebiedsvisies met samenhangende programmering & financiering van maatregelen op het vlak van natuur, water en landbouw.

5. Korte termijn uitvoering, langer termijn voorbereiding.

We voeren uit conform lopende afspraken met de waterschappen en terreinbeherende organisaties, pakken sectoraal en goed afgestemd door met uitvoeringsprojecten voor de korte termijn (NNB, KRW, Landelijk programma natuur), maar werken tegelijk aan integraal gebiedsperspectief voor de lange termijn in gebieden waar dat meerwaarde heeft.

Datum

2 maart 2021

Documentnummer

GS: 4798335

PS: 4848910

6. Financieel gedekt binnen bestaande programma's.

De lopende uitvoering vindt dit jaar plaats binnen de eerder door PS toegekende middelen, waaronder die voor gebiedsgerichte aanpak stikstof. De intensivering vanaf 2022 wordt in beginsel gefinancierd uit de financiële middelen van het Landelijk Programma Natuur en via herschikking van provinciale middelen. Prioriteit heeft de uitvoering op de korte termijn (2021-2023); de programmering van projecten binnen de programma's natuur, water & bodem, landbouw en stikstof wordt op elkaar afgestemd zodat maatregelen elkaar gaan versterken. Gebiedsverkenningen zijn nodig om met partners en ondernemers in de streek een koers te bepalen en met name maatregelen voor de lange termijn (>2023) te kunnen programmeren, waaronder grondruil en agrarisch natuurbeheer. De verkenningen bereiden tevens voor op volgende tranches LPN-middelen. In de rijksmiddelen van het Landelijk Programma Natuur worden waarschijnlijk ook procesgelden opgenomen. Mocht dit onvoldoende zijn en tot knelpunten leiden, dan zullen wij te zijner tijd mogelijke oplossingsrichtingen aan u voorleggen.

Consequenties

-

Europese en internationale zaken

De gebiedsgerichte aanpak van groene en blauwe vraagstukken in de grensregio vraagt van ons om hierover in overleg te treden met andere overheden, om een zo effectief mogelijke werkwijze te kunnen hanteren. Zowel Nederland als Vlaanderen kampen met een groot stikstof en hydrologisch vraagstuk. De stikstofdepositie vanuit het buitenland op Brabantse Natura 2000-gebieden is aanzienlijk. Onze aanvoer van water wordt mede door België bepaald. Wij zoeken daarom samen met onze buurprovincies en het Rijk afstemming met de overheid in België.

Communicatie

De hernieuwde gebiedsgerichte aanpak van groene en blauwe vraagstukken is essentieel voor de toekomst van het Brabantse Land en vraagt een participatieve aanpak, zowel in communicatie over de aanpak als geheel als binnen de verschillende gebiedsprocessen. Ook is het belangrijk te kunnen laten zien dat de Brabantse aanpak in praktijk werkt, dat het lukt de brug te slaan tussen natuur en landbouw.

Over de gebiedsgerichte aanpak van de groene en blauwe vraagstukken is op diverse niveaus overleg geweest met waterschappen, terreinbeherende organisaties, ZLTO en andere partners. Dit overleg continueren wij op zowel overkoepelend als gebiedsniveau. Samen met de partners ontwikkelen wij een passende communicatie- en informatiestrategie en sturen we op een participatieve aanpak met ondernemers en omwonenden.

Datum

2 maart 2021

Documentnummer

GS: 4798335

PS: 4848910

Vervolg

In 2021 willen we de verkenningen hebben afgerond en eind 2022 de gebiedsplannen zodat we met onze partners zicht hebben op de maatregelen voor na 2023 die we kunnen indienen voor het Landelijk Programma Natuur. Parallel wordt op de korte termijn de uitvoering van natuurherstel geïntensiveerd op basis van eerste tranche middelen uit het Landelijk Programma Natuur. Eind 2021 zult u geïnformeerd worden over de voortgang van de verkenningen en de eerste leerervaringen.

Bijlagen

Achtergronddocument 'Gebiedsgerichte aanpak groene en blauwe vraagstukken'.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer H.J. van Herk, (06) 52 79 43 01,
hvherk@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw P.F.L. Feimann, (06) 52 79 40 86,
pfeimann@brabant.nl.